

Compareixença davant la CAI (Parlament de Catalunya) sobre la incorporació a Enagás com a conseller (6 de juliol de 2020)

Sr. President

Srs. I Sres. Diputats

Em complau assistir avui a aquesta sessió de la Comissió d'Afers Institucionals, que em permetrà explicar-me, atendre les seves preguntes i aclarir davant d'aquesta Cambra, i davant també de l'opinió pública, les qüestions suscitées arran del meu nomenament com a conseller de l'Empresa Enagás SA.

D'acord amb l'escrit rebut del M.H. president d'aquest Parlament el passat 30 de Juny, aquesta Comissió d'Afers Institucionals ha requerit la meua compareixença, a proposta de diversos grups parlamentaris, per a informar sobre la meua incorporació a Enagás i, amb diverses formulacions dels respectius grups, per tractar sobre la compatibilització d'aquesta responsabilitat amb les tasques i els drets derivats de la meua condició d'expresident de la Generalitat.

Com vostès saben sempre he atès les peticions de compareixença d'aquest Parlament, fossin o no obligades per llei, per respecte a tots vostès i per què crec que és el que em correspon com antic president de la Generalitat de Catalunya.

Permetin-me que iniciï la meua compareixença recordant quin és el marc jurídic i procedimental que regula les societats mercantils. Després ja faré referència al marc jurídic que regula l'estatut dels expresidents de la Generalitat:

La norma de referència és el Reial Decret Legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, per mitjà del qual s'aprova el text refós de la Llei de Societats de Capital. Aquesta norma estableix, en el seu article 160, que el nomenament i separació dels administradors correspon a la Junta General.

El títol XIV d'aquesta Llei regula les societats anònimes cotitzades i, en els articles 528 i següents determina les funcions i les facultats del seu Consell d'Administració; estableix que els membres del Consell d'administració són nomenats per la Junta d'Accionistes; defineix la categoria de consellers independents i determina les funcions i composició de les comissions dels consells, entre elles la "Comissió de Nomenaments i Retribucions".

La figura de consellers independents queda definida així:

Se consideran consejeros independientes aquellos que, designados en atención a sus condiciones personales y profesionales, pueden desempeñar sus funciones sin verse condicionados por relaciones con la Sociedad, o su grupo, sus accionistas o sus directivos

Pel que fa a la Comissió de Nomenaments, la llei estableix això:

Está compuesta exclusivamente por consejeros no ejecutivos. Su presidente ha de ser un consejero independiente.

Sus funciones son:

a) Evaluar las competencias, conocimientos y experiencias necesarias en el Consejo de Administración

(...)

c) Elevar al consejo de administración las propuestas de nombramiento de consejeros independientes para su sometimiento a la Junta General de Accionistas.

En efecte, vaig rebre la proposta d'incorporar-me com a conseller independent al consell d'administració d'Enagás. A la Junta d'accionistes del passat 30 de juny es va aprovar la proposta que, en aquest sentit, havia fet la Comissió de nomenaments i el Consell d'administració.

Després de meditar-ho vaig acceptar-la per quatre raons:

En primer lloc, per la condició de conseller independent.

És a dir, com a conseller que no respon als interessos o criteris de cap grup d'accionistes. Jo no tinc ni he tingut accions d'Enagás, ni de cap empresa de l'IBEX. La meua presència al consell no és en representació de ningú ni de cap altre objectiu que no sigui el de l'interès general que considero ha d'atendre una empresa de les característiques d'Enagás. És una empresa d'infraestructures gasistes que a més presta un servei públic com a gestor tècnic del sistema del gas, amb un accionista públic de referència que és la SEPI. És una empresa que actua en un sector regulat i que té una creixent activitat internacional.

En segon lloc, per la meva experiència i coneixements en relació amb l'activitat gasista en particular i a la política energètica en general.

No sóc enginyer, certament. Ni tampoc un financer. Ni sóc un tècnic en qüestions relacionades amb l'energia. Però conec el sector. I sobretot conec els reptes que el nostre país té respecte de la producció, el transport i l'ús de l'energia. Reptes que tenen a veure amb la sostenibilitat, amb la descarbonització, amb la transició energètica i amb el desenvolupament de les nostres capacitats industrials i tecnològiques. Reptes que afecten el nostre teixit productiu però, també, a la nostra vida quotidiana. És un coneixement adquirit a la vida pública. Haver estat Ministre del ram i, després, president de la Generalitat, a banda de la meva llarga trajectòria en el món local, em donen una perspectiva d'aquesta activitat que crec que pot ser útil a l'empresa de la qual seré conseller.

En tercer lloc per què ho podia fer.

Per què les normes que regulen l'activitat dels expresidents no contemplen cap restricció respecte de la participació en consells d'administració. Ben al contrari, la Llei 11/2015, que modifica l'anterior Llei 6/2003, preveu de forma explícita aquesta possibilitat tot indicant, naturalment, que la percepció d'ingressos com expresident és incompatible amb l'eventual retribució d'una activitat privada. Com ho ha estat igualment la retribució de la meva darrera activitat pública com a Senador designat pel Parlament de Catalunya, incompatible també amb qualsevol retribució pública.

Aprofito per informar-los que he lliurat ja a la Secretaria General del departament de la Vicepresidència, Economia i Hisenda l'escrit per mitjà del qual sol·licito la suspensió de la percepció de la pensió prevista en la Llei 6/2003.

Tampoc no m'afecten les limitacions de la legislació catalana i estatal sobre incompatibilitats, a les que després em referiré.

J, en quart lloc, per què no només és compatible legalment, sinó que és possible compaginar ambdues funcions: La incorporació al Consell d'Enagás no canvia la meva residència a Catalunya, ni el gruix de la meva activitat, ni m'obliga a més desplaçaments dels que vaig fer en la meva condició de Senador.

Com he comentat fa un moment, l'any 2015 aquest Parlament va procedir a modificar la Llei 6/2003, que regula l'estatut dels expresidents. La llei modificada (Llei 11/2015) va suscitar un intens debat parlamentari sobre els mecanismes de control i les incompatibilitats que havien d'afectar els expresidents i les seves oficines i va comptar amb un amplíssim suport parlamentari. Aquest Parlament va abordar en profunditat, a

parer meu, tots els aspectes que afecten la qüestió: la incompatibilitat de retribucions, el fet que calia retre comptes de les seves activitats, el paper dels llobbistes, la participació en consells d'administració, els efectes que una condemna penal ferma hauria de tenir en l'estatus d'un expresident, la pròpia conveniència de disposar de les oficines o fins i tot sobre la necessitat o no d'atribuir als expresidents unes determinades atribucions i mitjans.

Interessa recordar la literalitat de la Llei vigent per què fa esment expressament a la pertinença a consells d'administració d'empreses públiques o privades:

Art. 1.1 "La percepció de l'assignació i de la pensió vitalícia establertes per aquesta llei és incompatible amb l'exercici d'un càrrec públic, amb una feina o activitat en l'àmbit públic o privat i amb la participació en consells d'administració d'empreses públiques o privades"

És a dir, la llei – fruit d'aquell intens debat parlamentari – no considera inadequada la possibilitat que un expresident desenvolupi una activitat pública o privada com les descrites, amb l'única limitació – lògica al meu entendre – que aquest exercici impedeix percebre l'assignació o la pensió atribuïda a partir dels seixanta-cinc anys. La llei 6/2003 no feia cap referència expressa a la pertinença a consells d'administració ni feia incompatibles la retribució pública amb l'eventual retribució privada. És doncs una innovació relativament recent, introduïda tot just fa cinc anys. No hi ha, tampoc, cap referència a les oficines dels expresidents en relació amb aquesta qüestió.

La notícia de la meva eventual incorporació al consell d'Enagás va transcendir el passat 26 de maig, quan alguns mitjans van informar que l'empresa havia traslladat a la CNMV la proposta de nomenar tres nous membres del seu Consell d'Administració, entre altres qüestions relacionades amb la Junta General Ordinària d'accionistes a celebrar els dies 29 i 30 de juny.

A partir d'aquell moment els diferents mitjans de comunicació van fer-se ressò de la notícia amb enfocaments lògicament diversos. Uns amb un tractament més neutre del fet, d'altres vinculant-lo ja amb l'expressió "portes giratòries". En altres casos assenyalant el cost de les oficines dels expresidents de la Generalitat o especulant sobre la possibilitat d'acumular les retribucions com a conseller i les de la pensió d'expresident.

No vaig voler respondre als mitjans ni expressar la meva opinió del fet fins al dia 29 de maig, quan la proposta de l'òrgan competent d'Enagás ja era oficial. Vaig emetre un comunicat, que segurament vostès coneixen, en el que confirmava l'existència de la proposta, anunciava la pertinent renúncia a la pensió si el nomenament es confirmava i

explicava algunes de les raons que em van portar a acceptar la proposta de nomenament.

Des d'aleshores han aparegut als mitjans moltes referències, sovint emetent una opinió crítica que considero perfectament legítima i necessària en una societat democràtica. Que els mitjans de comunicació critiquin o reproduïxin les crítiques d'altres respecte del comportament d'una persona amb responsabilitats públiques, és del tot normal.

Però he d'assenyalar que en alguns casos s'ha publicat informació o s'han fet afirmacions que no s'ajusten a la veritat o que, simplement, emeten judicis d'intencions.

Una d'elles seria el meu propòsit d'utilitzar l'Oficina per treballar en benefici d'Enagás. Naturalment és un judici d'intencions, que és, si m'ho permeten, absurd. Els puc assegurar que una empresa de la dimensió i característiques d'Enagás no necessita aquest suport. I la condició de conseller independent d'una empresa no és un treball executiu, com tothom sap, que requereixi la disposició de l'oficina d'un expresident.

Mirin, porto bastants anys a la vida pública i he assumit responsabilitats a diferents administracions públiques. Mai, mai, ningú ha pogut dir que he utilitzat mitjans públics per a la meva activitat privada. Això és el que em vaig limitar a dir en una piulada, amb aquest text breu però molt clar: **“Mai he utilitzat ni utilitzaré mitjans i espais públics per a activitats privades. Els que diuen el contrari menteixen”**.

Una altra és la que fa referència a la despesa de la meva Oficina com la que “més gasta” d'entre les oficines d'expresidents. Aquesta és una afirmació que, per gaudir de la condició de veraç, hauria d'explicar almenys que l'estructura de despesa de totes les oficines és la mateixa. El mateix capítol I i la mateixa dotació de capítol II. Hi ha, certament, d'un element diferencial: que l'oficina estigui ubicada en locals de la mateixa Generalitat o en un pis de lloguer. Aquesta no és una decisió que em correspongui. L'administració de la Generalitat decideix en cada moment on s'ubiquen les oficines i jo no hi tinc res a dir. En tots cas, presento la corresponent memòria amb les dades sobre les despeses i les activitats, tal com està establert. La Memòria de l'exercici 2019 va ser lliurada al Parlament el passat dia 27 de maig i la poden consultar, també, a la meva pàgina web.

Hi ha hagut també moltes veus que han parlat de les denominades “portes giratòries”.

S'ha dit que “no són il·legals però representen un atac a la democràcia, perquè quan les empreses poden comprar polítics la ciutadania no decideix, per tant són immorals i sospitoses”

Sobre això crec que hem de fer una reflexió de fons: en un sistema democràtic, el que és reprobable, el que no es pot fer, es decideix per mitjà de les normes discutides i aprovades per les institucions que tenen atorgades aquestes funcions, bàsicament els parlaments representants de la voluntat popular.

Ningú no pot imposar pretesos manaments morals i ètics suposadament superiors en una societat democràtica. L'ètica i la moral col·lectives són aquelles que es deriven de les normes que elaboren els qui hem elegit per a fer aquesta funció.

Naturalment que aquestes normes no són immutables. Al contrari, poden ser modificades quan sigui necessari.

Les lleis diuen el que diuen per la voluntat dels legisladors. Si els legisladors canvien de criteri, la qüestió no és l'apel·lació a raons suposadament morals al marge del que diu la Llei, sinó el canvi de la norma per mitjà dels procediments previstos. Altrament el que hi ha són manifestacions poc responsables.

Jo sóc partidari de regular les incompatibilitats. És a dir, d'assegurar-nos que la sortida de l'exercici d'un càrrec públic no pugui significar col·lusió d'interessos amb l'activitat privada posterior.

Per això existeixen normes que ho regulen. La Llei 3/2015, de 30 de març, reguladora de l'exercici d'alt càrrec a l'Administració General de l'Estat, i la Llei 13/2005, de 27 de desembre, del règim d'incompatibilitats dels alts càrrecs al servei de la Generalitat. Ambdues coincideixen en establir, entre altres mesures, un període de dos anys entre la sortida d'un alt càrrec de l'administració i la seva entrada en una activitat privada que pugui tenir relació amb l'exercici de les seves responsabilitats públiques.

Hi ha hagut, recentment, iniciatives parlamentàries al Congrés dels Diputats que explícitament es refereixen a les portes giratòries i que proposen mesures per evitar-les. Entenc que expressen la posició política dels proposants, el grup d'Unidas Podemos. Doncs bé, la proposta per tal d'evitar les "portes giratòries" és impedir l'assumpció de càrrecs societaris en els cinc anys posteriors a la finalització de l'exercici públic.

Seria aquesta la fórmula per acabar amb aquesta dita "pràctica antidemocràtica"? Entenc que aquesta és l'opinió del grup proponent, per què si no, no ho hauria proposat. Doncs bé, els faig notar que vaig deixar el Ministeri d'Indústria fa catorze anys i la presidència de la Generalitat fa gairebé deu anys.

Permetin-me que els digui, per altra banda, que si en lloc de ser conseller d'una empresa de l'IBEX fos consultor d'un despatx professional o conseller d'una societat no cotitzada, tothom tindria molta menys informació de la meva activitat, de la meva retribució o de qualsevol altre aspecte mercantil. Els requeriments de transparència de les empreses cotitzades són, afortunadament, molt superiors. I així ha de ser.

En aquest debat sobre els consells d'administració de les empreses cotitzades hi ha alguns prejudicis que crec que hem de superar. L'activitat empresarial és important. Sense empreses no hi ha ocupació. Ni prosperitat, ni recursos per treballar en favor de la igualtat.

Catalunya necessita més i majors empreses. Necessita les PIMES, per descomptat, que són fonamentals per al nostre teixit productiu. Però també grans empreses. Quantes empreses amb domicili social a Catalunya formen part de l'IBEX? Després de la marxa d'algunes de molt importants arran dels esdeveniments que tots coneixem, dues. Només dues i, en els primers 6 mesos d'aquest any, ... només una .

És dolent que tinguem grans empreses? Seria dolent tenir més empreses catalanes a l'IBEX? És dolent que hi hagi catalans i catalanes en els òrgans directius d'aquestes empreses?

Jo crec que no. Tot el contrari. I prou que lamentarem no tenir-hi més pes en les pròximes dècades.

El debat que s'ha suscitat aquests dies, focalitzat en la meva persona, també està relacionat amb l'estatut dels expresidents i de les seves oficines.

No em correspon a mi dir-los com han de fer la seva feina legislativa. A mi el que em correspondrà és atendre la llei, com sempre he fet.

Creo que cal trobar la millor regulació possible de la figura dels expresidents per tal que aquesta sigui útil a la societat catalana. Crec que és bo que les persones que han assumit la presidència de la nostra institució d'autogovern tinguin un estatus reconegut i exempt de polèmiques.

Els vull recordar que, en ocasió de la meva designació com a Senador en representació d'aquest Parlament, també hi va haver qui considerava inadequat que un expresident fos Senador. Es va dir – recordem-ho – que la presència d'un expresident al Senat, o en qualsevol altre institució pública, en rebaixava la seva dignitat. Vaig creure aleshores, com ho crec ara, que això no ha estat així. Però el que posa de manifest aquell debat, i el debat d'avui mateix, és que sembla molt difícil circumscriure l'activitat dels expresidents a una mera presència representativa. Els dos primers presidents de la Generalitat restaurada, els presidents Pujol i Maragall, havien sobrepassat els 65 anys quan van deixar el càrrec. Els que hem vingut després no.

Vull fer notar que, en una institució com la nostra, tan carregada de simbolismes, la figura dels expresidents expressa dues idees molt importants: que la institució és de tots i que, a més, en la seva trajectòria històrica, posa de manifest la pluralitat del país.

Algunes reflexions finals, en clau més personal:

Jo sóc expresident de la Generalitat, independentment del reconeixement i prerrogatives que estableixin les lleis i dels mitjans que pugui tenir a la meua disposició.

I penso seguir exercint com a tal. Ningú no pot impedir que, amb més o menys mitjans, o amb més o menys reconeixement institucional, ho segueixi fent. Com ho he fet fins ara.

Però crec que no seria bo per a les nostres institucions que es legislés fruit de la conjuntura política o de la dinàmica de la confrontació

Cal canviar el que sigui necessari, avaluant l'experiència acumulada des de la recuperació de la Generalitat. I fer-ho de manera serena, constructiva, com crec que es va fer amb la Llei del 2003 i la seva modificació el 2015.

Per acabar aquesta intervenció inicial, els vull dir que sóc expresident de la Generalitat, però també una persona lliure i responsable de les meves decisions, respectuosa de les lleis i sempre fidel a unes idees i al poble al qual he servit.

Vaig deixar les responsabilitats orgàniques en el meu partit l'any 2011. I fa tot just un any, l'acta de Senador.

No tinc cap càrrec orgànic ni institucional, però això no vol dir que les raons i els principis que han impulsat durant tants anys el meu compromís amb el país i la societat catalana hagin de desaparèixer. Ben al contrari, són plenament vigents, encara que no ostenti cap càrrec públic ni ho tingui previst en el futur.

Moltes gràcies per la seva atenció. I em poso a la seva disposició per aclarir qualsevol aspecte que vostès considerin.